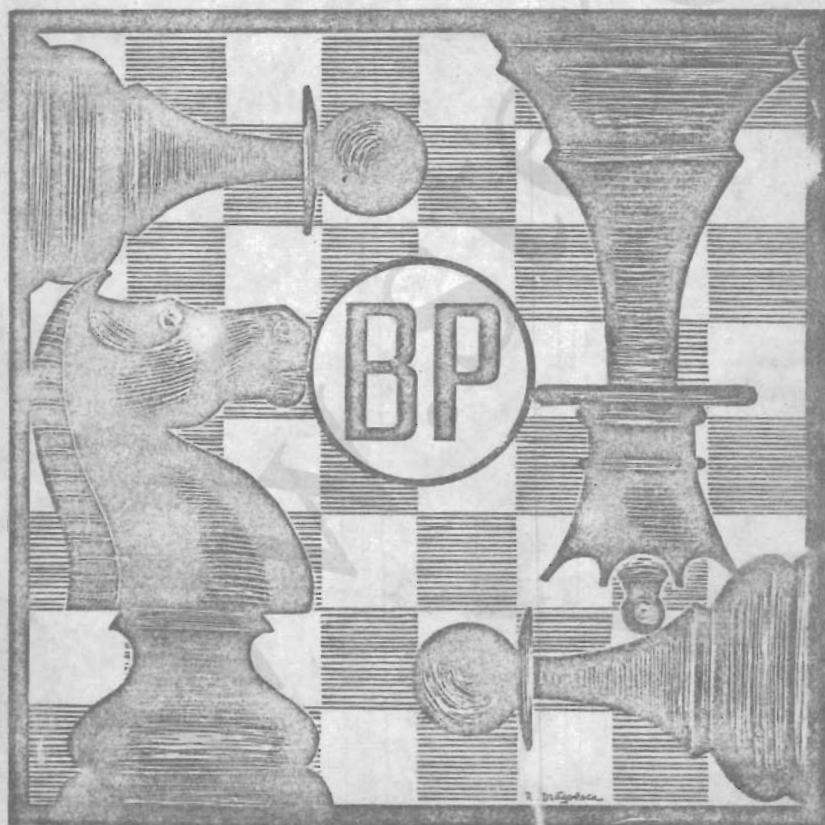

FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ȘAH

BULETIN

PROBLEMISTIC

AL COMISIEI CENTRALE
DE STUDII ȘI PROBLEME

1977

26

FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE ȘAH

BULETIN PROBLEMISTIC

AL COMISIEI CENTRALE DE STUDII ȘI PROBLEME

APARE TRIMESTRIAL

COLABORARILE pentru „B.P.” rugăm a le trimite la următoarele adrese:

PROBLEME INEDITE: Anton MOLDOVAN, Bulev. „12 Aprilie” Nr.8, et.I, ap.3, TIMIȘOARA - II, codul 1900.

STUDII INEDITE: Ing. Constantin PETRESCU, Aleea Budacu Nr.5, bloc M.3, sc.3, et.III, ap.54, BUCUREȘTI-49, sectorul 3, cod poștal 74424.

ARTICOLE din țară: Ing. Valeriu PETROVICI, str. Baba Novac Nr.18, bloc 24.B, ap.48, BUCUREȘTI-57, cod poștal 74522, telefon 483312.

CORRESPONDENȚA GENERALĂ și articole din STRĂINĂTATE: Ing. Anatole IANOVIC, str. Avram Iancu 24, SIBIU codul 2400.

Nr. 26 (Nr.2/1977) APRILIE - IUNIE 1977 Anul VII

MATEMATICĂ CU ȘAH ȘI ȘAH CU MATEMATICĂ !

Conținutul extrem de interesant al unor scrisori ce ni se adresează în legătură cu acest aspect al compoziției șahiste, ne face să revenim cu plăcere la acest tip de probleme. Mai mult chiar, dat fiind valoarea și noutatea ideilor abordate, considerăm că este și de datoria noastră de a le trata și comunica.

I.

Dăm întâi cuvântul profesorului de matematică Perl Bernard - vechi problemist - a cărui semnalară o reproducem fidel, mai jos.

„Volumul SCLIPIREA MINTII de Valentin Rădulescu, apărut în editura militară 1976, conține o problemă de șah-matematică; din păcate soluția dată de au-

tor este eronată. Iată enunțul prescurtat: Câte poziții pot ocupa pe tabla de șah regele și un pion inamic? La pagina 130 se găsește răspunsul (4024), motivat printr-un raționament care nu ține seama însă de toate regulile jocului de șah. Soluția corectă se obține astfel.

Presupunem regele alb (deci pionul negru). Acest pion nu poate ocupa nici un câmp de pe linia 8-a. De asemenea nu poate să se afle pe linia 1-a (conform regulamentului jocului de șah, el se transformă instantaneu într-o figură!). Deci pionul negru poate ocupa orice câmp de pe liniile 2 - 7; le împărțim în trei grupe: grupa 1 conține câmpurile a7 și h7; grupa 2 conține câmpurile b7-g7; grupa 3 - toate celelalte câmpuri de pe liniile 2 - 6. Dacă pionul negru ocupă unul din câmpurile a7 sau h7, R alb poate fi așezat pe tablă în 62 de moduri, adică pe orice câmp liber în afară de b6 sau g6 pentru că nu poate intra în șah. Deci $2 \times 62 = 124$ poziții. Dacă pionul negru ocupă câmpul b7, din același motiv ca mai sus, R alb nu poate ocupa decât 61 poziții, adică orice câmp în afară de a6 sau c6; același raționament pentru orice câmp al grupei 2. Deci $6 \times 61 = 366$ poziții. Dacă pionul negru se află pe o r i c e câmp al grupei 3, R alb poate fi așezat pe oricare din celelalte 63 de câmpuri libere ale tablei fără vreo excepție; o eventuală poziție de + (șah) poate apărea prin mutarea pionului și nu a regelui. Deci $40 \times 63 = 2520$ poziții. Totalizând $124 + 366 + 2520 = 3010$ poziții".

Noi considerăm și, ținem să subliniem aceasta, că în ambele soluționări există un simț logic dirijor legat de stabilirea felului și numărului pozițiilor ilegale; găsirea acestor poziții formează în fond esența problemei, calculele ulterioare fiind oarecum auxiliare.

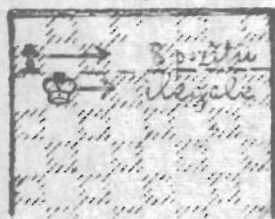
Preocuparea sistematică în determinarea unor poziții simple imposibil de a exista în conformitate cu actualele reguli de joc, am întâlnit-o pt. prima dată prin 1973 în lucrarea SCHACH UND ZAHL (șah și număr) de E. Bonsdorff, K. Fabel și O. Riihimaa, apă-

rută în 1966. În ea autorii se ocupă pe scurt și în treacăt numai de complexe RT/R și RN/R, dînd doar numărul de poziții imposibile fără a dezvolta și raționamentul (uneori complex) al stabilirii lor. Prin 1976, întîmplarea a făcut să fiu nevoit a verifica, la unele compoziții, legalitatea anumitor structuri de pioni și acest lucru m-a împins pînă la o analiză mai detaliată asupra cauzelor de ilegalitate a configurațiilor de pioni. Rezultatele obținute mă fac să nu fiu total de acord cu raționamentele de pînă acum, la problema de mai sus.

Desigur că poziții matematice posibile pentru două piese pe tabla de șah sînt $64 \times 63 = 4032$. Însă pozițiile șahiste - posibile depind de tipul pieselor ce formează perechea dată, deoarece raporturile lor regulamentare interzic anumite plasări, mișcări și influențe atît reciproce cît și individuale.

Astfel V.R. sesizează doar restricția că R n-are voie să intre în șah și localizează just că așezarea regelui pe linia 6-a/pion negru pe linia 7-a o încalcă uneori; nu a calculat însă complet consecințele acestui raport, apreciind că se vor produce doar 8 poziții neregulate și de aici eroarea că vor putea fi $4032 - 8 = 4024$ poziții "șahist-posibile" (vezi diagrama I).

I. V. Rădulescu
1975

În continuare P.B. calculează totul corect stabilind în primul rînd că relația $R-6/p-7$ dă $(2 \times 1) + (6 \times 2) = 14$ poziții ilegale și, în al doilea rînd, că există zone interzise pentru pionul negru; în ele include linia 8-a și 1-a, ceea ce mai dă $2 \times 8 \times 63 = 1008$ poziții ilegale (vezi diagrama II). În total $4032 - (1008 + 14) = 3010$ poziții "șahist-posibile".

Dar de ce pionul negru ajuns pe linia 1-a crează poziții ilegale?

II. B. Perl
1977

Regulamentar îi este accesibilă această linie și ca atare momentul respectiv trebuie să fie și e s - t e corect! Pionul nu are dreptul să rămână acolo trebuind să fie înlocuit cu o figură, chiar în cadrul aceleași mutări, dar situația sa pe linia întâia decurge din reguli și, deși trecătoare, ea este valabilă! E drept că în această situație nu-l întâlnim pe diagrame, la fel cum nu întâlnim nici poziții cu fazele rocadei sau a prizei „en-passant”, dar aceasta nu înseamnă că ele nu au loc. (Excepții de la prezentarea obișnuită a pozițiilor pe diagrame există totuși, vezi de ex. diagr. 3-6 care au poziția legală și continuarea normală).

III. B.Sommer IV. B.Sommer
„Deut.Schachztg”, „Die Schwalbe”,
1927 1932

V. P.Drumare
„Themes-64”,
1965

1/2 ♀ (3+3)

1/2 ♀ (4+1)

3 ♀ (12+11)

VI. U.Friedberg
Tribuna Sibiuului,
1973

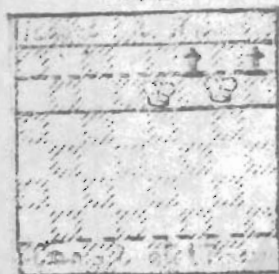

2 ♀ (8+6)

DEZLEGARI: III. Alb își termină priza „en-passant”, eliminând de pe tablă pb5. IV. Alb își termină rocada, mutând Th1-fl. V. Negrul își termină transformarea: 0...f1D 1. f:g8D! D:f4 2.D:g5; 0...f1T 1.f:g8T (1.f:g8D? T:f4!) T:f4 2.T:g5; 0.... f1N 1.f:g8N! (1.f:g8D? g4!) g4 2. N c4!; 0...f1C 1.f:g8C! (1.f:g8D? Ch2) Ch2 2.Ce7(Cf6); cvadrupla transformare reciprocă în ecou! VI. Negrul își termină transformarea: 0...c1N/C/D/T 1.Nc5/Cc5/Dd3, alb răspunzând cu figură omoloagă!

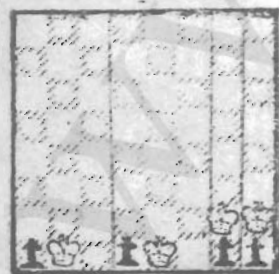
Din „Regulamentul de șah” ediția 1975, articolele 4,5,6 și mai ales 7 se vede că în executarea murilor se disting câteva etape (mişcări) și că fiecare din acestea trebuie să se încadreze în anumite prescripții pentru ca întreaga mutare să fie legală. Faptul că numai după ce s-a executat ultima mînuire componentă avem ceea ce se cheamă o mutare, ne face să ometem uneori starea perfect legală a situațiilor intermediare. Numai existența simultană a 2 sau mai mulți pioni de aceeași sau diferită culoare, pe liniile sau linia de transformare este ilegală căci aceste poziții arată că s-au efectuat mișcări ale mutării următoare fără ca să se fi epuizat precedenta. Consider deci că pozițiile cu un pion negru pe linia 1-a (sau un pion alb pe linia a 8-a) sînt legale căci fac parte din partidă în mod normal.

Ca atare calculul pozițiilor ilegale în problema pusă la început va da (vezi diagr. VII. V.Petrovici 1976

VII. numai suma $(8 \times 63) + 14 = 504 + 14 = 518$. Rămîn ca „șahist-posibile” - $4032 - 518 = 3514$ poziții. Același rezultat se obține dacă tot pe premiza anterioară efectuăm calculul direct al pozițiilor legale, adică $(2 \times 62) + (6 \times 61) + (48 \times 63) = 3514$.

VIII. Fiecare porțiune este o tablă separată!

Înainte de a conchide trebuie să mai analizăm dacă unele poziții cu pion negru pe linia întâia și R alb lîngă el nu ar putea constitui vreo imposibilitate particulară, ca de ex. pozițiile din diagr. VIII. Ne dăm seama că nu e cazul deoarece aceste amplasări pot rezulta din joc și faptul că pentru a ajunge la ele trebuie să presupunem existența anterioară a unei piese albe care tocmai a fost luată de către negru nu are importanță și deci dinamica și statica pozițiilor respective sînt regulamentare.

Apreciem că cele de mai sus, vor face pe unii cititori să ne trimeată părerile lor, ceea ce ar contribui la elucidarea judecăților emise.

II.

În continuare înfățișăm unele realizări demne de relevat ale etudistului V.I.Tacu, în ultimul timp neobosit și înspirat cercetător în acest domeniu.

Dînsul atacă multe aspecte și a reușit unele recorduri ce credem că îl anunță ca pe un concurent redutabil la viitoarele eventuale concursuri șahomatematice. Nu avem intenția de a-i dezvălui surprizele, ci ne vom referi numai la unele chestiuni care credem că necesită dezbateri pentru ca noutatea ideii să intre pe un făgaș încheiat și corect delimitat. În felul acesta dorim să antrenăm și pe alți amatori la obținerea precizărilor pe care însuși autorul le solicită. Mai multe păreri ne vor ajuta să adoptăm linia cea mai justificată acolo unde premiile sînt încă interpretabile.

Problema este legată de supravegherea celor 64 de cîmpuri ale tablei, dar acest lucru este numai o parte a problemei. De altfel se cunosc de mult pozițiile și numărul de figuri de același fel (și de obicei și de aceeași culoare) care pot păzi toată tabla, fie că sînt numai D,T,N,C sau R (numai cu pionii nu se poate) sau unele combinații ale acestora. Pînă acum nu s-a luat în considerare ajutorul pionilor, cooperarea a cît mai multe figuri sau a ambelor culori, sau legalitatea poziției. De altfel toate aceste feluri de poziții nu intră în genul șahomatematic decît dacă li se atașează și o caracteristică legată măcar de cele mai simple operații matematice, ca de ex. întrebarea: cîte poziții de un anumit fel indicat, pot exista?

În totalitate problema pusă de V.T. s-ar enunța astfel: să se asigure paza întregii table astfel încît coeficientul total de forță al pieselor utilizate să fie minim, iar pozițiile obținute să fie (pe cît posibil) legale.

Dînsul consideră drept coeficient de putere al unei piese, numărul maxim de cîmpuri pe care aceasta

le poate influența (păzi sau bate) adică $R=8$, $D=27$, $T=14$, $N=13$, $C=8$, $P=2$, cunoscut fiind faptul că o piesă nu poate stăpîni (păzi) cîmpul pe care ea stă. Cu alte cuvinte, coeficientul de forță ar reprezenta numărul maxim de cîmpuri la care o piesă are acces prin priză, nu prin deplasare, căci în acest ultim caz am avea $P=4$, restul rămînînd la fel.

Apare evident că minimul cerut ne va face să întrebuițăm piese cu un coeficient individual cît mai mic, dar de la ambele culori. Aceasta contribuie la realizarea cerinței (și dorinței) de legalitate a poziției, aspect binevenit în problemele șaho-matematice, căci le apropie de compoziția obișnuită.

După laborioase încercări V.T. a realizat poziția din diagrama IX a căror piese $2R+2T+16P$ dau coeficientul $16+28+32=76$ cel mai mic realizat pînă acum.

Apoi autorul întreabă: se poate oare stabili o poziție legală (sau ilegală) cu un coeficient total și mai mic?

Modul acesta de evaluare cantitativă la extrem a unui sistem prin componentele sale, face parte din mult utilizata teorie matematică a jocurilor strategice, teorie în care însuși tot jocul de șah se încadrează ca un exemplu particular. Sînt foarte multe exemple din viața socială (economie, industrie, strategie) cu care avem de a face cu așa numitele min-max sau maximin, prin care se cere să se obțină maximum de efect global din efectele subordonate minime, sau invers Problema pusă de V.T. vedem că este destul de ancorată atît în șah cît și în matematică și rămîne să vedem dacă se va ajunge de către cineva la un punctaj mai mic decît cel actual. Pîna atunci cîteva deziderate.

Scara de valori adoptată de autor favorizează întrebuițarea în special a pionilor (care au coeficientul mult inferior celorlalți), a turnurilor (care au coeficientul constant și deci efectul maxim, oriunde s-ar afla pe tablă), a regilor (oarecum de nevoie legalității) și eventual al cailor. Sînt excluse damele și nebunii al căror coeficient mare nu-și aduce întreg aportul decît numai în postări centrale. Prin faptul că în virtutea coeficienților acordați se

elimină participarea unor piese, se simplifică nejustificat stabilirea minimului căutat. Se va putea spune: acestea sînt proprietățile pieselor de șah și ca atare nu problema le înlătură, ci însăși înaltele lor posibilități, prea bunele lor calități. Nu este așa căci ceea ce le face inutilizabile este coeficientul atribuit de scara adoptată care nu a ținut cont că tabla de șah pe care vrem să o stăpînim diminuează acest coeficient, după cum piesa e așezată în diferite zone ale ei. Practic această scară de valori nu ține seama de particularitățile unui element care îi este dat prin ipoteză, adică de inegalitatea posibilităților care le oferă tabla prin forma și împărțirea ei. Abstractizînd acest efect ne aflăm într-un caz necorepunzător, ceea ce nu e real. Tabla de șah este un spațiu ce impune restricții mobilității unor piese și trebuie ținut cont de acest lucru. Nu ar fi mai apropiat de realitate un coeficient care să reflecte atît proprietățile piesei cît și ale tablei, adică să țină cont de mobilitatea piesei în funcție de locul de pe tablă pe care eventual s-ar afla? De aceea considerăm ca adecvat coeficientul dat de media ponderată a numărului de cîmpuri influențate de respectiva piesă care ocupă succesiv toate cîmpurile tablei. Acest lucru prezintă tocmai obișnuitul și nu excepția. Această medie este de mult calculată și are valorile: $D=22,72$; $T=14,00$; $N=8,75$; $R=6,56$; $C=5,25$; $P=2,19$. Vedem că ele sînt apropiate de cele anterioare, păstrează ordinea de mărime a relațiilor dintre piese și au o justificare matematică mai corectă și cuprinzătoare. Cu acești coeficienți obținem pentru diagrama IX mărimea: $13,12+28+35,04=76,16$ care susține mai bine vechiul minim, dar lasă loc totodată și altor căutări. De ex., diagrama X care are după primii coeficienți punctajul $16+28+16+20=80$, va avea după cei noi $13,12+28+10,50+21,9=73,52$, adică e mai economică decît cea anterioară, rezultatul pîrînd a avea legătură și cu economia de mijloace nu numai cu cea de valori! La fel ptr. diagramele XI și XII (ce au poziții ilegale însă) avem după vechea scară de gradații $16+28+13+26=83$ și $8+$.

$+28+16+13+22=87$, iar după cea nouă $13,12+28+8,75+28,47=78,34$ și $6,56+28+10,50+8,75+24,09=77,90$. Se obține deci o nuanțare mai veridică a potențialului ce intră în problemă.

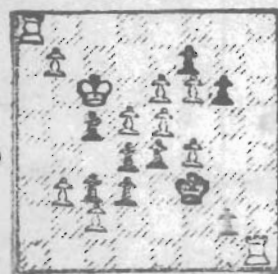
Nu optez pentru rotunjirea la număr întreg a coeficienților ci pentru păstrarea zecimalelor, căci numai așa nu se deformează raportul dintre puterea numerică a figurilor pe tabla de 8×8 . Ușurarea calculelor (dacă se simte nevoia) se poate face lucrând fără virgulă și apoi lăsând la rezultat două zecimale pentru a nu afecta ordinul de mărime, lucru ce nu este totuși esențial în fond.

IX.

X.

XI.

Vasile I. Tacu

(11+9)

(8+8)

(11+7)

XII. V.I. Tacu
Ploiești

(10+7)

De asemenea nu găsesc mai potrivii unii coeficienți ^{utilizați} pozițiilor de joc de concurs, ca de pildă $P=1$; $C=3,05$; $N=3,5$; $T=5,48$; $D=9,94$ R?, pentru a-i cita pe cei mai autorizați, stabiliți de Staunton în „Handbook” și aprobați ulterior de Steinitz. Mai sînt și alte echivalente de acest gen, dar toate țin cont și de strategia de luptă în funcție de poziție, referință specifică la jocul între parteneri, acest fapt fiind cu totul absent în cazul problemei șaho-matematică.

Aici trebuie să avem în vedere valoarea absolută, neîngrădită de structuri de pioni, coloane sau diagonale închise, căci avem de a face numai cu aspectul

matematic al figurilor și tablei nu și cu aspectul lor legat de scopurile partenerilor. Cel mult s-ar putea stimula prezența pe tablă a regilor și prin aceasta căutarea de poziții legale, prin atribuirea arbitrară a unui coeficient mai mic pentru R. Acest coeficient poate fi chiar 1, fără ca prin aceasta să ieșim din convenția impusă de temă.

Dar toate acestea, precum și alte caracterizări, rămân să fie susținute de către toți cei care doresc a-și aduce contribuția la ceea ce pare a se concretiza într-o temă românească în acest încă insuficient clarificat domeniu.

(va urma)

Ing. Valeriu PETROVICI
București

REZULTATUL CONCURSULUI ANUAL

al „B.P.” pe anul 1976

SECȚIA 2/ ORTODOXE

În cursul anului s-au publicat 65 de probleme inedite, dintre care au fost excluse problemele 613 și 696 din cauza dublelor soluții, ca și 651 fiind anticipată (V.Lukianov, 1967). Majoritatea problemelor m-au bucurat prin tematica contemporană și totodată complexă.

Propun următoarea ordine de clasificare:

Locul I (Ședei - 658 într-o versiune corectată de autor). Tema DOMBROVSKIS inversată, cu schimbarea maturilor. Spre deosebire de forma directă, paradoxul are loc chiar în jocul aparent, pentru ca apoi să fie respins în încercări tematice. Ideea nouă este realizată simplu și elegant.

Locul II (Antonov - 688). Încă o inovație: aceeași tema DOMBROVSKIS într-o formă completă. În încercări tematice deja a avut loc paradoxul. Soluția subliniază forma completă a acțiunii.

Locul III (Tancău - 614). O realizare admirabilă a temei IANOVIC! Trebuie menționat că la apărările 1...Ce8/Cf7 urmează, în poziția inițială (j.ap.) alte răspunsuri de mat și, deși schimbarea maturi-

lor nu este tematică, ea este autentică! O dedicație meritorie descoperitorului acestei teme.

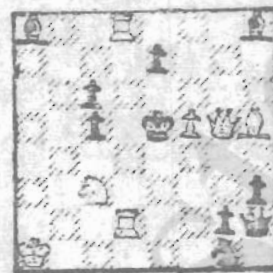
Locul IV(Teleghin - 666). Încă o noutate! Combinația temei DOMBROVSKIS cu tema CAPRICIULUI. Cea din urmă este elaborată de concetățeanul meu Iurii Sușkov și are toate motivele să poarte numele lui.

Mențiune specială(Udarțev - 726 într-o versiune corectată de autor - vezi diagrama de la pagina dezlegărilor din prezentul număr). Pentru elaborarea te-

Locul I:	Locul II:	Locul III:
685.Sergiu ȘEDEI	688.Iuri ANTONOV	614.Marcel TANCĂU
Leningrad	Volgograd	Bacău

24 (9+4)
1.Nh2?; 1.Ne5?
1.Tf3!

24 (7+10)
1.Tf2?; 1.Tf8?
1.Ng4!

24 (11+10)
1.D:e5!
(m 2.Cd4#)

mei vechi SCHIFFMANN în spiritul contemporan, adică cu schimbarea a două mături, ceea ce este foarte dificil.

Mențiunea onorabilă 1(Turoverov - 602). Alternare ciclică a două amenințări, pe fundalul combinațiilor albe și a temei FLECK a fost prelucrată mult de renumitul maestru sovietic E.Ruhlis. Tânărul autor a găsit un mecanism atractiv. Cu ajutorul „majestății sale” se înfăptuiește tot jocul.

Mențiunea onorabilă 2(Manolescu - 607). Așa numitul „Novotny românesc” cu schimbarea maturilor. Compoziție modestă care totuși te impresionează plăcut.

Mențiunea onorabilă 3(Makaroneț - 603). O schimbare standardizată a 4 mături pe fundalul dezlegării damei negre. O realizare meritorie a problemistului experimentat.

Leningrad, 21 iunie 1977. Vladimir EROHIN

CONCURS SINTETIC TEMATIC

Seria a II-a din acest concurs (vezi Nr.23) cuprinsese următoarele probleme:

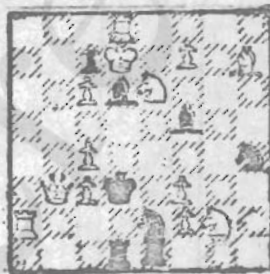
V. O.STOCCHI VI. E.M.HASSBERG VII. F.W.NANNING
 „Parallelele 50”, „Parallelele 50”, „Parallelele 50”,
 1948 Prem.I 1947 1946

2/ 1.T:e4!

2/ 1.D:e4!

2/ 1.Re8!

VIII. E.HASSBERG &
 Ph. ROTHENBERG
 „Probleme”, 1965

2/ 1.Re2!

Aceste probleme prezintă tema compozitorului E.M. Hassberg, care-i poartă și numele. Așa cum ne-am propus ca după fiecare serie de probleme să definim tema și de data aceasta prezentăm tema „Hassberg”:

În poziția inițială, albul dă pune de o baterie, iar negrul are o piesă legată. Prin cheie, albul dezleagă piesa neagră legată, dar își autoleagă piesa care a efectuat dezlegarea. Negrul în apărarea amenințării își releagă piesa dezlegată permițând matul cu piesa albă care a produs dezlegarea, pe cîmpul inițial (Switch-back).

La „Anti-Hassberg”, prin cheie se leagă o piesă a negrului, dar în același timp se dezleagă o piesă albă în poziția inițială care amenință matul. În apărare, negrul releagă piesa albă dezlegată amenințătoare și dezleagă piesa neagră care a fost legată după efectuarea cheii, dar intră în acțiune bateria care realizează astfel matul.

Participanții la concursul nostru au reușit, în majoritate, să găsească mecanismul temei prezentate dar au comis erori în ceea ce privește plasarea unor piese, apărînd în acest caz duble soluții, insolubilități, contrașahuri fără răspuns de mat. Problema VIII prezenta în acest sens un grad de dificultate pentru simpla sesizare a contrașahului 1...Cb4+ 2.?/ și care n-a fost observat decît de Val. Ionescu (P.Neamț). Felicitări!

În plus, prin eliminarea sau neplasarea Th6 negru a apărut o dublă soluție, ce-i drept foarte „ascunsă”. Și acum, redăm punctajul acumulat de participanții la concursul nostru, după seria a doua:

N u m e l e și localitatea	P R O B L E M E				Tot.Tot.Tot.		
	V	VI	VII	VIII	pun- cte	pre- ced.g-1	tal
1	2	3	4	5	6	7	8
1.V.Ionescu(Pt.-Neamț)	25	25	25	25	100	105	205
2.P.Popa (București)	25	25	25	20	95	105	200
3.C.Albișoru(București)	25	25	25	20	95	100	195
4.C.Niculae(Rădoiști)	25	25	25	15	90	85	175
5.R.Drăgoescu(București)	25	25	25	15	90	85	175
6.Gh.Nica(București)	25	25	30	10	90	85	175
7.M.Tancău(Bacău)	20	20	15	15	70	95	165
8.P.Racolța(Seini)	25	25	25	15	90	70	160
9.V.Petrovici(București)	25	10	10	15	60	90	150
10.L.Redlinger(București)	15	25	20	15	75	70	145
11.Gh.Raia(Oravița)	10	15	20	15	60	65	125
12.D.Ciobanu(Timișoara)	25	20	15	15	75	5	80

Din punctajul obținut de către fiecare participant se poate constata că la problema V au fost penalizați următorii: Gh.Raia - după 1...T:a3! 2. Cf5 Te3!, deci insolubilă, și în plus 1.T:d5+ c:d5 2.D:d5/ - dublă soluție. L.Redlinger - după 1.T:e4 T:c4! 2.?/ - insolubilă. M.Tancău a plasat două piese grele în plus - Da8 neagră și Nc8 alb.

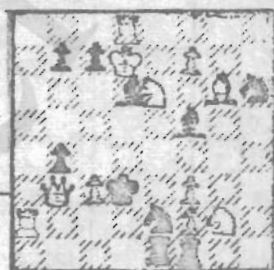
La problema VI - V.Petrovici, după 1...D:d6 2.D:b4 Dc4/ și Df5/ (dual), și dubla sol.: 1.Cb3+ Rd5 2.c4/ din lipsa Cb2 și Na3. Gh.Raia, după 1...De7! 2.

?-insolubilă. D.Ciobanu 1.Cb3+ Rd5 2.c4- dublă soluție. M.Tancău, după 1...D:d6 2.Df5, dar și D:b4 din lipsa Na3.

La problema VII, V.Petrovici - 1.Rc6!, am. 2.Cc5- "dublă" și tot aici 1...C:c3 2.D:c3 T:d6 și Cf4. D.Ciobanu - 1.Rc6! "dublă". M.Tancău - idem. Gh.Raia în poziția inițială nu mai puțin de trei contrașahuri fără răspuns de mat: 1...N:e6+/Cb6+/Ce5+! L.Redlinger de asemeni 1...Cb6+/Ce5+! În schimb Gh.Nica primește 5 puncte în plus pentru introducerea unei variante:

Gh. Nica
(după Nanning)

1.Re8! b:c3 2.Db5...
Cursă: 1.Ce3? b5 2.Dc2, 1...Tc1 2.Dc4, dar 1...T:f2! 2.?.

2/ (11+10)

La problema VIII- cea mai dificilă: Gh.Nica 1.N:f5+ Te6 2.Da4 și Td8, iar la 1...g:f5 2.Da4 "dublă" cu dual. Deasemenea, D.Ciobanu, C.Nicolae, R.Drăgoescu, M.Tancău, V.Petrovici, Gh.Raia, L.Redlinger și P.Racolța au omis 1.N:f5+ "dublă". C.Albișoru și P.Popa n-au semnalizat existența contrașahului 1...Cb4 în poziția inițială - fără răspuns de mat.

Nicky GHERAN

Propunem în continuare seria a IV-a cu două probleme reprezentînd tema "Anti-Hochberger"

XI. Joc aparent: 1...Df4 2.T:f4 Soluție: 1.Cd4! (am. 2.Df5) Prin această cheie se leagă indirect D e6, care amenință matul pe linia de legătură, fiind legată de o piesă neagră Dg4, care și ea este legată de T alb de la h4. 1...Df4 2.D:e5. Negru în apărare dezleagă D e6 și permite matul cu această piesă. Avem deci tema "Anti-Hochberger". 1...Cd7 2.D:c6, 1...Tf3 2.N:f3, 1...N:d4 2.T:d4

XII. Joc aparent: 1...Tc5 2.De4. Soluție: 1.Nf8! (am. 2.Df7). Același mecanism ca la XI - legarea D la e7 - indirectă. 1...Tc6 2.De2, 1...Tc5 2.De4. Se dezleagă D e7 cu același efect specific temei An-

ti-Hochberger.. 1...b3 2.Df74.

Reconstituirile pe diagrame se vor trimite pînă la 31 octombrie 1977 (data poștei) pe adresa: Nicky Gheran, 75.548 - str.D-tru Petrescu 79, bloc S.1, ap.520, et.VII, sector 5, București-61.

DE LA COMISIA CENTRALA DE COMPOZITII A F.R.S.

Intrucit la 01.01.78 intră în vigoare noul regulament de clasificare sportivă a problemistilor și e necesară actualizarea evidenței și a potențialului competițional, rugăm pe problemisti ca pînă la 01.12.77 să trimită la adresa de sus a tov.N.G.o cerere care să cuprindă următoarele date obligatorii și facultative (cele din paranteze): nume, complet, data și locul nașterii (domiciliu, profesie), clubul sportiv la care e înscris și nr.carnet de membru, categoria solicitată pentru acordare sau confirmare -conf.reglm.jocului de șah 1975, p.67- compozițiile distinse la concursurile din 1974-76 (cca 6 din cele mai bune lucrări publicate, nr.total al problemelor publicate, o foto 3/4, distincții, clasificări în alte domenii ale șahului).

REZULTATUL CONCURSULUI NOSTRU PERMANENT

=====

DE DEZLEGARI

=====

În cursul anului 1976 au participat la acest concurs 22 de dezlegători. În urma adunării punctelor acordate pentru dezlegarea problemelor și studiilor, ce au fost publicate în Nr.Nr.21-24, am stabilit următoarea ordine de clasificare: Petrache POPA (București) cu 1614 puncte, Valentin IONESCU (Piatra Neamț) CU 1552 PCTE. Nicky GHERAN (București) 1540 p. Urmează apoi: P.Racolța (c.Seini) 1323, I.Mircioiu (Brașov) 1301, A.Moldovan (Timișoara) 1052, A.Lapedatu (Mediaș) 698, L.Redlinger (București) 668, A.Cioranic (Târgoviște) 600, Gh.Raia (Oravița) 555, D.Ciobanu (Brașov) 535, Cr.Niculăe (c.Rădăiești) 463, E.Makkai (Tg.Mureș) 408 p. V. Petrovici (București) 319, L.Vigh (Oradea) 267, M. Tancău (Bacău) 241, S.Iliescu (Craiova) 204, P.Răican (Tulcea) 196, etc. Primilor trei din fruntea clasamen-

tului li s-au acordat premii, iar punctele lor s-au anulat. Punctele acumulate de ceilalți dezlegători rămin valabile în continuare.

ERRARE HUMANUM EST

Poziția regilor de pe diagrama studiului 108(Dobrescu) din Nr.24 al „B.P.” a fost imprimată, spre regret, în mod eronat: R alb se află la e5, iar R negru - la f2, și nu vice-versa, fapt pentru care cerem iertarea dezlegătorilor.

Următoarele compoziții, ce au fost publicate în buletinul nostru și au fost găsite incorecte de cititori, sînt corectate de autorii respectivi după cum urmează:

592.

Paul Răican
din „B.P.” Nr.20

637.

Toma Garai
din „B.P.” Nr.21

Studiul 66..

Nik. Sviridenko
din „B.P.” Nr.17

Inv.max.8 $\frac{1}{2}$ (5+7) Aj.2 $\frac{1}{2}$ (6+14) Remiză (5+4)
B/ P d5→a5, fără B/ Pe4 negru.
pionul c7.

DEZLEGARI: 592. A. 1.C:d6 Tal 2.Cb7 Th1 (negrul nu este obligat să dea mat!) 3.T:d5 Tal 4.Td6+ Rg5 5.Cc5 Na8 6.Rb8 Nf3 7.Ce4+ N:e4 8.Td1 Ta8 $\frac{1}{2}$; B. 1.T:d6+ Rg5 2.Th6 Tal 3.C:a5 Na8 4.Th5+ Rf6 5.Tf5+ Re7 6.Cc6+ N:c6 7.Tf7+ Rd6 8.Tf1 Ta8 $\frac{1}{2}$. 637 A. 1.Td6 De3 2.Tc3 d4 $\frac{1}{2}$; B/ 1.Dd6 d:e4 2.Tc6 Dd5 $\frac{1}{2}$. Studiul 66. Soluția rămîne neschimbată cea intenționată de autor.

Problema 616 (Moutecidis) din Nr.21 al buletinului se corectează de autor prin adăugarea unui pion negru la a7, soluția intenționată rămînînd în vigoare.

J U B I L E U R I

Revista MAT din Belgrad publică în Nr.6 din iunie 1977 un articol omagial în onoarea ing. Nenad PETROVIC din Zagreb. N. Petrovic este o personalitate prestigioasă nu numai în șahul Jugoslaviei, ci în lumea întreagă, dacă ținem cont de faptul că ing. Petrovic este redactorul principal al revistei PROBLEM—organ oficial al Comisiei internaționale de compoziție de pe lângă F.I.D.E., precum și editor al renumitelor și mult râvnitelor Albume F.I.D.E.N. Petrovic, este în același timp și un binecunoscut-compozitor. Născut la 7 septembrie 1907, Petrovic a început activitatea șahistă prin dezlegarea problemelor (în 1920), iar în 1924 și-a compus prima problemă. Astăzi numără peste 800 de probleme compuse în toate genurile. În 1949 a editat o carte prețioasă „Sahovski problem”, o adevărată enciclopedie în domeniul compoziției șahiste. Ii urăm și noi o viață lungă cu activitatea tot atât de prodigioasă ca și până în prezent!

Jan HARTONG una din personalitățile mari ale compoziției șahiste mondiale, a împlinit la 11 februar. 1977 respectabila vîrstă de 75 de ani. La vîrsta de 15 ani a publicat prima sa problemă cu 24 și în cîrînd a avut primele succese: concursurile societății „Good Companion” i-au oferit prilejul să-și vădească maiestria și multilateralitatea talentului. El a creat atât în domeniul problemelor cu 24, cît și cu 34, lucrări desăvîrșite, dintre care multe și astăzi au rămas neîntrecute. Mai tîrziu Hartong a creat și cîteva probleme feerice nu mai puțin perfecte, însă pînă la urmă a rămas fidel problemelor ortodoxe, cele feerice, deși pline de farmec, trebuie să fie considerate numai creații de importanță secundară. Din păcate, compune astăzi foarte puțin, ceea ce este regretat de numeroșii săi prieteni.

Rugăm ca toți problemistii care doresc să colaboreze la rubrica „Sah matematic” să adreseze corespondența la tov.prof.S.Fătulescu, str.Col. Poenaru Bordea 6, ap.10, București V, 70502.

P-R-O-B-L-E-M-E I-N-E-D-I-T-E

ARBITRII: la 2 $\frac{1}{2}$, precum și la 3 $\frac{1}{2}$ și n $\frac{1}{2}$: Milan VELI-MIROVIĆ (Jugoslavia), Feerice: Eugeniuș IWANOW (Polonia).

795.

A.BUIANOV
(U.R.S.S.)

796.

Radu DRĂGOESCU Mircea MANOLESCU
București

797.

Dedicat e lui Anatole F. Ianovici

2 $\frac{1}{2}$

(5+5)

2 $\frac{1}{2}$

(11+5)

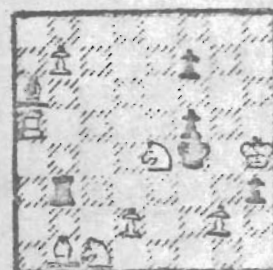
2 $\frac{1}{2}$

(10+10)

DEZLEGARI DE PROBLEME din Nr.24

721 (Aliovsadzade). 1.Tb7! (m 2.a8D $\frac{1}{2}$) R:b7/N:b7 2. D:c6/Da4 $\frac{1}{2}$. (2 pcte). 722 (Petrov). 1.Cd5! (m 2.Df4 $\frac{1}{2}$) T c(h):c3+ 2.C:c3 $\frac{1}{2}$, 1...Tf3/Ce5/Cf5 2.D:f3/T:e5/D:f5 $\frac{1}{2}$. (2 p.). 723 (Tancău). Cursă: 1.Cfd3? (m 2.Ce5 $\frac{1}{2}$) T/Ne6 2.Dd7/Td6 $\frac{1}{2}$ -GRIMSHAW, dar 1...D:c5! Sol.: 1.Cfe6! (am. evadruplă: 2.Pd7/Td6/Cd4/Cd8 $\frac{1}{2}$) T:e6/N:e6 2.Dd7/Td6 $\frac{1}{2}$ tema NOVOTNY, 1...D:d7/D:c5 2.Cd4/Cd8 $\frac{1}{2}$, este realizată deci tema FLECK; 1...R:d5 2.Ng2 $\frac{1}{2}$. Problema și cheia bună (AM). (2+2 pcte). 724 (Nikitin). Intenție: 1.f:e4 (m 2.Cc4/Cf3 $\frac{1}{2}$) T/N:e4 2.f4/Dd5 $\frac{1}{2}$ - schimbarea maturilor din amenințare, dar după 1...T:g3! nu este mat - insolubilă. (2+1 pcte.). 725 (Ianos). Cursă: 1.Cg5? (am. evintuplă: 2.De4/De2/Dc3/Cf3/Cf7 $\frac{1}{2}$), dar 1...Ne7! 2.? $\frac{1}{2}$. Sol.: 1.Ced2! (m 2.Dc3/De2/De4/Cc4/Cf3 $\frac{1}{2}$) N:d5/e:d5/f3/Nd6m/Na6, la care urmează maturile în ordinea indicată la amenințări - tema FLECK. (2+2 +1 pcte.). 726 (Udarțev). Cursă: 1.Ncl? (m 2.d4 $\frac{1}{2}$) dar 1...Cf5! 2.? $\frac{1}{2}$. Soluția intenționată: 1.Dcl (m 2.d4 $\frac{1}{2}$) T/C:e4 2.Nd6/Df1 $\frac{1}{2}$ - alegerea maturilor în apărarea SCHIFFMANN, dar merge, spre regret, simplu 1.Cf8 (m

798.

Rosario NOTARO
(Italia)2♙ (5+5)
801.V. STEPANIAN
(U.

2♙ (8+6)

799.

Stefan DITTRICH
R.D.Germania

2♙ (6+6)

802.

Albert GRIGORIAN
R. S.

2♙ (8+7)

800.

V.A.MELNIGENKO
(U.R.S.S.)

2♙ (8+6)

803.M.SATANOVSKI &
N.KULIGHIN
S.)

2♙ (11+7)

2.C:g6♙ Tg7 2.D:Nd6♙. Problema a fost corectată de autor în vederea eliminării soluției marginale, conform diagramei alăturate. Cursă: 1. Nc1? T/C:e4 2.Dd6/D:f6♙, dar 1....C f5!. Sol.: 1.Dc1! (2.d4♙) T/C:e4 2. Nd6/Df1♙ (1...Tc7 2.Nd6♙). 727(Călimani). 1.Cd3!(= 2.Tf4♙) T:f5/T:g4 2.Nf3/Te5♙, 1...N:f5/Nd6 2.Cc5/a8D /N♙ - semilegătura completă a celor doi nebuni. L.Cf3? b1C!; 1.Cg6? 2♙ (11+7) Nf5!. Plasa de mat fin țesută cu efecte frumoase(LR). Patru variante bune!(AM) Frumos!(VI). 728(Lapedatu). 1.Cd3!(= 2.Tc5♙) c:d3/N:d3 2.N:b3/D:f7♙, 1...Tf5/Cf3

804.
V. GOLUBENKO
(U.R.S.S.)

2# (9+11)

805.
Virg.NESTORESCU
București

2# (10+10)

806. ALIOVSADZADE,
VAGHIDOV & LIOKU-
(URSS) MOVICI

2# (10+11)

807. VI. EROHIN &
E. LEUN (URSS)

2# (12+9)

808. I. A. SUŠKOV
Leningrad

2# (10+12)

809. Mich. KELLER
Rep. Fed. Germania

2# (11+12)

2.e4/Cf4, 1...N:d6/Nd4 2.Cb6/Cb4. Oplasă de mat bî-
ne construită; păcat însă că diferite încercări au
răsturnări multiple(LR).(2 pte). 729(Makaronet).1.
Dd6!(Zugzw) Dm/D:c5!/D:d5! 2.N:e4/De5/T:a4, 1...Nm/
N:d5! 2.N:c4/T:g4, 1...b:c2/f2 2.Ne3. O poziție cu
un joc simetric(2 p.). 730(Liokumovici). Cursă tema-
tică: 1.C:f7?(m 2.D:e6) Rf5/Nf5 2.Cd6/Cg5, 1...Cf4
2.Cg3, dar 1...Cg7! 2.?#. Sol.: L.D:f7!(m 2.Cc3) C
f6/Nf5 2.D:e6/D:b7 - tema RICE:autolegarea prin che-
ie a două figuri (în cursă și în soluție), apărările
negrului fiind însoțite de dezlegarea celor 2 figuri
care dau mat.(2+2+1 pte). 731(Fleck). Joc ap.: 1...
T/N:e4 2.Dd6/Df6. Sol.: 1.Cc3!(m 2.Dd6/Df6) N/Ce6
2.Dc5/Dd5 - schimbarea jocului în cele 2 faze; var.
secundară: 1...Re5 2.Cf3. La 1.Cf6?(m 2.Dc3/Dd5)-

810. Nik. KULIGHIN 811. Vlad. PYPA
(U. R. S. S.)812. Adr. LAPEDATU
Medias

3/2 (5+5)

3/2 (7+5)

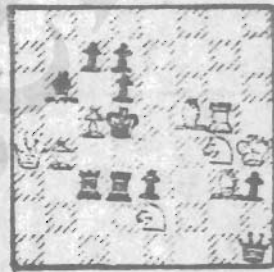
3/2 (9+3)

813. B.F. UDARTEV 814. Talip AMIROV 815. S. KORNEV & A.
(U. R. S. S.) AGARKOV

3/2 (9+8)

3/2 (8+11)

3/2 (9+10)

Dc4! 2.?#. Autorul demonstrează cum un compozitor profund poate să învingă superioritatea materială a negrului (LR). (1+2+2 pte). 732 (Riczu). 1.D:e7! (Zugzwang) g6/Nae7 2.Cf6/C:e7#, 1...Cb/cw 2.Td4/De6# (2) 733 (Kulighin). 1.De2! (Zugzw) Rg3 2.Df3+ R:h4/Rh2 3.Ne7/Dg2#, 1...Rg5 2.De4! Rf6/Rh6 3.De7/Dg6#. Nu merge 1.De6? din cauza 1...Rg3 2.De4 Rh3! Un Meredith cu o singură figură activă (D)/3 p./ 734 (Udarțev). Joc ap.: 1...Rb5 2.Cc3+ Rc4 3.T:f4#, 1...Rd5 2.Cb6+ Re5 3.Nc3#. Sol.: 1.Nc3! Rb5 2.Ca3+ R:a4 3.Ta6#, 1...R:d5 2.Td6+ Rc4 3.Ca3#. O blocadă completă cu o pereche de mături schimbate, fiind o versiune a problemei 531 (Nr.19 „B.P.”) pentru evitarea dualului din varianta 1...R:d5. (3+3 p.). 735 (Pypa). 1.Cg4! (1.Cf3? Tg6! 2.Tb1 T:d6 3.?) T:g4 2.Tf1 (2.Tb1? Tb4 3.T:b4 pat) Tf4 3.N:f4 Re7 4.Ng5#, 1...Tf2 2.Tb1 Tb2

816.

817.

818.

Werner SPECKMANN Leonid MAKARONET St. M. TOLSTOI
Rep.Fed.Germania (U. R. S. S.)

(3+1)

4♠ (10+11)

5♠ (8+8)

819. S. PUŞKIN 820.N.DOLGHINOVICI 821.A.NIKITIN

Dedicat e lui Anatole F. Ianovici

Invers 2♠⁺(8+8) Aj.2♠ (6+6) Pat ajutor în 2
(3.1.1.1) mutări. (8+6)

3.Ce5 urmat de 4.Cf7♠. O problemă dificilă; poziția de pat a R său permite negrului o apărare dirză(LR). (m pte). 736(Manolescu; cu un pion negru la e2). 1. Dc8! c2 2.Da6+(amenințare) Rc3 3.D:a4+ Rd3 4.Dd2♠, 1...Nb3 2.Dg4! Nd1(2...c2 3.D:e2+ Rc3 4.Dd2♠) 3.De6! (am. 4.De4♠) c2 4.Db3♠, 1...Nb5 2.Dg4 c2 3.D:e2 etc. Dacă 1.Dg4? c2! 2.??; 1.De6? Nc6! 2.?(4 pte). 737(Kornev & Agarkov).Dc7! Rc3 2.D:c5+(amenințare) N c4 (2...Rd2 3.Cf1♠) 3.Nf6+ Cd4 4.Db4♠, 1...Rd4 2.De5 R:e5 3.Nf6+! R:f6 4.Cg4♠, 1...d2 2.T:a4+ Rc3 (2...R d3 3.Ne4+ Rc3/Rc3 4.Da5/Cg4♠) 3.D:c5+ etc. (4 pte). 738(Āelokon & Nosanovski). 1.Nh3! b6 2.g7! b1T! (2...b1D/C 3.g8D+) 3.g8T+! Tb2 4.Tg7! Tm/Tc2 5.Th7+ T b2/Rb1 6.Th1♠. Un mecanism simplu, oferind totuși o

822.

Milos MARYSKO
(Cehoslovacia)

Invers 2½ (11+6)

823.

Marcel I.TANCAU
Eacău

Invers 2½ (9+14)

824.

Nandor BAND
(Ungaria)

Invers 3½ (11+9)

825.

Petko A.PETKOV
(Bulgaria)

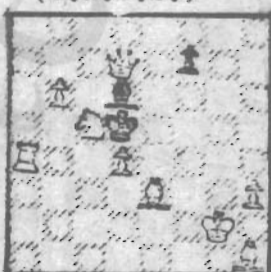
Invers 4½ (7+3)

826.

Anton MOLDOVAN
Timișoara

Invers 5½ (6+6)

827.

Mihail KUZNETOV
(U.R.S.S.)

Invers 5½ (9+3)

mare bogăție de mături diferite(LR).(5 p.). 739(Moutecidis & Sorokin). Joc ap.: 1...d8C 2.Dd7 f8D½, 1.. f8C 2.Df7 d8D½. Sol.: I. 1.Dg8(tempo!) f8C 2.Df7 d8D½; II. 1.Dc8 d8C 2.Dd7 f8D½. Produce impresie prin simetrie(AM). Simplă și frumoasă ca idee și realizare (LR)(1+1+2+2 pte.). 740(Tolstoi-aj.2½). 1.Rc1/Re1 Nc5/Ne5 2.d1T!(și nu 2.d1N?) Na3/N:g3½. O miniatură bine regizată(AM). O miniatură cu motivații fine:prezența aparent decorativă a lăcustei,esențializată în pozițiile de mat(LR).(2 p.). 741(Storișteanu). A. I. Intenție: 1.Cg3 Cd4/Cd6 2.Ce4/Ce2 Ne2/Ne4½, dar merge și 1.Rc4 d3+/Ce3+ 2.Rb5 Nc6½; II. 1.Ce3 Cg3 2.Cc2/Cc4 Ne2/Ne4½; B. I. 1.Ce3 Cd6/Cd4 2.Cc2/Cc4 Nc4/Nc2½; II. 1.Cg3 Ce3 2.Ce4/ce2 Nc4/Nc2½. Transferarea matu-

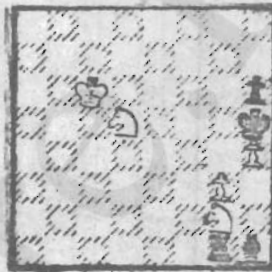
828.

Dieter MULLER
Rep.Dem.GermaniaAj.2 $\neq$ ⁺ (4+3)

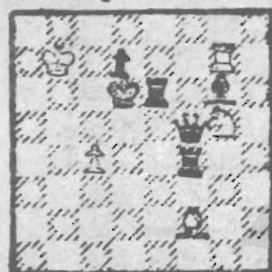
829.

G.HUSSERL & E.P.
SOROKIN (Izr.URSS)Aj.2 $\neq$ (6+2)
(2.1.1.1)

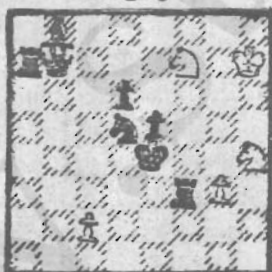
830.

Nicolae IONESCU
MediasAj.2 $\neq$ ⁺ (5+4)

831.

D.de IREZABAL
(Spania)Aj.2 $\neq$ (5+6)
(2.1.1.1)

832.

Gheorghe SZONDY
LugoAj.2 $\neq$ (5+8)
B/ Pe5 $\rightarrow$ f5

833.

Paul MOUTECIDIS
(Grecia)Aj.2 $\neq$ (5+8)
(2.1.1.1)

rilor în fiecare gemen și schimbarea lor între cele 2 poziții, cu alternarea câmpurilor de joc între alb și negru(AS)(2+2+2+2+2 pcte). 742(Petkov). I. Intenție: 1.T:c4+ Rb7 2.Tc6! Cel $\neq$, dar merge și 1.Re2 Tal 2.Tf3 Cf4 $\neq$; II. 1.N:g2+ Rc7 (dar merge, spre regret, simplu 1...T:g2 2.Ta3 Cb2 $\neq$) 2. Nc6! Cb2 $\neq$ (2+2+2+2 p.) 743(Gordian). A. 1.Db6 Ne2+ 2.R:c5 Cb7 $\neq$; B. 1.Dd5 Nc7 2.R:d4 Cf5 $\neq$. Două maturi model cu autolegarea damei negre produc o impresie din cele mai plăcute! Aviz debutanților noștri... Un excepțional "Meredith-Gordian"(LR). O problemă foarte grea(CN)(2+2 pcte.)

834.

Toma GARAI
(S.U.A.)Aj.2# (7+12)
B/ Ng4→e3

835.

Nicky GHERAN
BucureștiAj.3# (4+1)
B/ Rc7→b2

836.

Fikrat GADJIEV
(U.R.S.S.)

Aj.6# (2+3)

744(Dolghinovici). I. Intenție: 1.N:f3 Cg7(sau 1... Cg5 2.Na8 Ne5#) 2.Nb7 Ne7#, dar merge și 1.Tc5 Cf4 2.Tc6 Ne5#; II. 1.C:f3 Cf4 2.Cg5 Ne5#. Dar mai merge și 1.Tc5 Cf4 2.Tc6 Ne5#.(2+2 pte.). 745(Ionescu). Joc ap.: 1...Ne3 2.Ng5 (sau 2.Tc5 N:c5#) Nc5#, 1...N:h6 2.Tg5 Nf8#. Sol.: I. 1.N:g5 Ce5 2.Ne7 Cf4#, II. 1.T:g5 Ng4 2.Td5 Cc8#. Maturile cu nebunul din jocurile aparente se schimbă în soluție în maturi cu calul(LR)(1+1+2+2 pte.). 746(Rodé). I. 1.Nc1 Nf6 2.De4 Nf1 3.Nf4 Nh3#; II. 1.Nb2 Ne3 2.De4 c4 3.Ne5 Nd7#. Indiscutabil, două maturi regulate simetrice, merită toate laudele. Dar, spre regret, există o dublă soluție care strică totul: 1.Re6 Ra7(b6,b7) 2.R e7 Rb7(b8) 3.Rd8 Nf6#.(3+3+3 p.). 747(Ade-Dasni). 1. Tf6! e5/h5 2.T:h6/T:e6 Cc2#. Cheia bună, dar evidentă. O problemă mai potrivită pentru un concurs de... pionieri(AL).(2 p.). 748(Sidorenko). Intenție: 1.Tb1 b3 2.Db8(sau mai simplu: 2.Ne5 b2 3.Ce3 f:e3 4.Rel e2 5.Df5+ Re3 6.Cd4 etc.) b2 3.Db4 c:b4 4.Na5 b3 5.R d1 R:f3 6.Nd3 Rf2 7.Ne2 f3 8.Nd2 e:d2#. Mai merge și 1.Ce3 f:e3 2.Rel(sau 2.Tb1 b3 3.Ne5 b2 4.Rel etc.)e2 3.Tb1 b3 4.Df5+ Re3 5.Ne5 b2 6.Cd4 c:d4 7.Nm d3 8.Tg4 d2#.(6+6 p.). 749(Alaikov). 1.Tf6!(am.2.T:f4 N:f4# - efectuarea matului într-o mutare este obligatorie atât pentru negru cât și pentru alb!) 1...Ce5 2.c7! Dd3#, 1...N:g1 2.Cc7 Nc5#. Nu merge 1.Da3?(am.2.De3 f:e3#) N:g1 2.c7Te6#, 1...Ce5 2.Cc7 C:f7#, întrucât

negrul se apără prin 1...b1N! și albul trebuie să joace 2.Dc3. Dar după 1.T:el+ apare soluția dublă: 1...b1a 2.Te3 f:e3, iar la 1...C:el 2.d3(m) f3. (4 +4 puncte). 750 (Muller). Joc ap.: 1...Dc8 („Fata morgana”). 1.Td7 Ta3 2.Tb7 Df8 3.Tb4 Df1 4.Tb8 Da6. O miniatură „minimală” cu un joc ingenios (AM). (4 pcte).

STUDII INEDITE

ARBITRII: Ing. Constantin PETRESCU și Ervin IANOSI.

116.

117.

118.

Nik.E.SVIRIDENKO Ernest POGOSIANȚ Filip BONDARENKO
(U. R. S. S.)

(3+3)

(4+3)

(4+6)

Alb începe și câștigă

119.

120.

121.

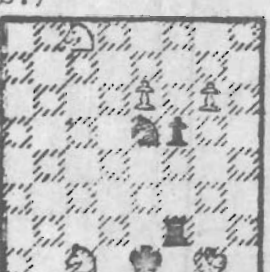
Anatolii T.MOTOR Ivan L.KOVALENKO Nik.E.SVIRIDENKO
(U. R. S. S.)

(3+4)

(5+4)

(5+4)

Alb începe și remizează

Ultimul termen pentru depunerea dezlegărilor din Nr.26 este la data de 30 noiembrie 1977.

DEZLEGARI DE STUDII din Nr.24

101(Sviridenko). 1.Rf6 Cc8 (1...Cd5; 2.Rf7 Cf4 3.Nf5 și câștigă; dacă 2...Ce3 3.Rf8 Cf5 4.Cf7+ Rh7 5.N:f5; 1...Cg8+ 2.Rf7 Ch6+ 3.Rf8 cu câștig) 2.Rf7 Cb6! 3.Cg6+ (dacă 3.Nb1, atunci 3...Cd7 4.Cg6+ Rh7 5.Ce5+ Rh8 cu remiză) Rh7 4.Ce7+ Rh6 (la 4...Rh8? 5.Nb5 Rh7 6.Re6 Rg7 7.Cc6 Rf8 8.Ca7 Rg7 9.Rd6 câștigînd calul și partida) 5.Nb5. De aici soluția se bifurcă:
I. 5...Rh7 6.Re6 Rg7 7.Cc6 Cc8 8.Rd7 Cb6+ 9.Rd6 Cc8+ (9...Ca8 10.Ca7 Cb6 11.Rc6 și câșt.; dacă 9...Rf6 10.Ca7 cu câștig) 10.Rc7 și câștigă; II. 5...Rg5 6.Re6 Rf4 7.Rd6 Rg5 8.Cc6 Rf5 9.Ca7 Re4 10.Rc5 Cd5 11.Nc6 și câștigă. 102(Racolța). 1.g6! Ta7 (1...Ta4+ 2.Rg5 Ta5+ 3.Rh6 cu mat imparabil, sau 1...Tf8+ 2.N:f8 a3 3.Nd6 alD 4.Ne5+ D:e5+ 5.R:e5 Rg7 6.Re6 Rh8 7.g7+! R:g7 / 7...R:h7 8.Rf7/ 8.Nf5 și câșt.) 2.Ne5+ Tg7 3.Na1! a2 4.Re5! Td7 5.Re4+ Tg7 6.Rd4 Tc7 7.Rd3+ Tg7 8.Rc3 Tb7 (8...T:h7 9.g:h7 R:h7 10.Rd3 Rg6 11.Rc3 Rg5 12.Rf3 și câșt.) 9.Rc2+ Tg7 10.N:g7+ R:g7 11.Rb2 și alb câștigă. Dar și după 1.Nc2 a2 (1...Rg7 2.Ne5+ Rf7 3.g6+ etc.) 2.Ne5+ Rg8 3.Nb3+ Rf8 (3...Rh7 4.Nf7! alD 5.g6+ Rh6 6.g5+ Rh5 7.g7+ Rh4 8.N:al și câștigă). 103(Nestorescu). 1.c7+ (1.Tb8+? Rc7 2.T:e8 C:d5 3.Th8 Nd3 și 4...R:c6 cu remiză) Rd7 2.c8D+! (2.Tb8? R:c7; 2.Nb3? Cc8+ 3.Ra6 Te7 4.Ch5 / 4.Na4+ Rd6 5.Ch5 T:c7/ R d6 5.Cf6 Ng6 6.Cd5 Ne4 7.C:e7 N:b7+ 8.R:b7 C:e7 cu =) 2...R:c8 3.Ne6+ Rd8 4.Td7+ Rc8 5.T:e7+ Rd8 6.Td7+ Rc8 7.Nh3! (7.Ng4? Tg8! 8.Nh3 T:g3 9.Td3+ T:h3! remiză) 7...Ng8 8.Ce4 Ne6 9.Th7 Rd8 10.Cc5! (10.Cd6? Te7+ =) 10...N:h3 (10...Te7+ 11.T:e7 R:e7 12.N:e6 și câșt.) 11.Cb7+ Rc8 12.Cd6+ Rd8 13.C:e8 Nf5 Tb8! și câștigă. 104(V.Kovalenlo). 1.Te3+! (1.Tf4+? R:f4 2.Nc1 R:g5 3.N:d2+ R:g4=; 1.Tf1? T:b2 2.g6 Tb6 3.g7 Tg6 4.Tf7 T:g4 remiză) 1...R:e3 (1...Rf4 2.Nc1! Td1+ 3.Tel+ și câșt.; 1...Rd5 2.Nc3! Td1+ 3.Nel și câșt.) 2.Nc1 Rf2! (2...R e2 3.N:d2 R:d2 4.Rg1 și câșt.) 3.N:d2 h3! 4.Ne3+! (4.Nel+? Rf1 5.Ng3 h:g2+ și câștigă negru) 4...R:e3 5.Rg1! (5.g6? Rf2 6.g:h3 g2+) 5...h2+ 6.Rh1 Rf4 7.g6 Rg5 8.g7 Rh6 9.g8T! și câștigă (9.g8D? pat; 9.g8C? Rg5 10.Ce7 R:g4=). Dacă 8...Rh4 9.g5! și câșt. Un studiu foarte bun(CP). 105(I.Kovalenko). 1.Th5+ R:g3 2.Nc2!! (2.R

C O D E X
=====P E N T R U C O M P O Z I T I A S A H I S T A
=====

COMENTARIU cu privire la priza „en-passant”.

Articolul 4 reamintește condițiile regulamentare prevăzute pentru luarea e.-p. și care figurează în /3/ art. 6, pag.12, aliniatul b.

În compoziții, unde luarea e.-p. este mutare cheie, respectivele prevederi se motivează prin c o n s t r u c ț i a poziției. Astfel, de ex, în diag. m1, alb a efectuat 10 prize prin pionii săi, ceea ce înseamnă că și Nc8 a fost capturat de către aceștia; ori pentru a putea fi luat,, pionul d7 i-a făcut loc mai înainte și deci ultima mutare a negrului n u a putut fi decât ...f7-f5, ceea ce justifică soluția: l.g:f6 e.p.! și nu l.c:d6 e.p.

Pentru alte obișnuite amănunte de analiză în acest domeniu se poate folosi cu succes și diag.49 din/4/.

În acest fel de compoziții, justificarea tehnică trebuie să fie fără cusur, altfel problema este în corectă, ca de ex., în diag.m2, unde intenția a fost: l.h:g6 e.p.+ h:g6+ 2.Re4! g5! 3.h5!! R:f6 4.Tf8/. Sînt destule argumente care pledează pentru dreptul la e.p., dar la o judecare mai profundă, poziția arată că ultima mutare neagră a putut fi alta decât ... g7-g5, ca de ex., R8:f7 după Ne8-f7++ sau Cd8-f7+. Astfel mutarea cheie nu e legitimă și altă soluție neexistînd, problema cade. (Poziția originală era ilegală prin exces de prize albe).

Desigur că și criteriile de economie au rol bine determinat și nu se pot admite ca reușite, construcții ca în problema Nr.5040 din „Rev.Rom.de Șah” Nr 8/1972 (vezi soluția și comentariul în Nr.2/1974).

Există suficiente compoziții în care dreptul de priză e.-p. (ca și cel de rocadă) este prezentat sub fel de fel de aspecte așa că o prezentare mai largă a lor aici ar fi inutilă. Considerăm necesar însă de a analiza succint cîteva exemple unde sînt prezentate ingenios cîteva caracteristici. Astfel, la diag. m3, în a/ încercarea l.Cf6? este respinsă prin l....

c6! Observăm însă că negrul are două subtile și obligatorii prize: h:g6 și e:d6, ceea ce înseamnă că mutarea sa anterioară n-a fost decât f7-f5 și ca atare putem avea soluția l.e:f6 e.p. (am. 2.Nh3!).

În b/ încercarea l.e:f6 e.p. este ilegală, dar precedentă mutarea neagră nu putea fi decât c6:d5, ceea ce ne permite l.Cf6! blocus. O realizare modernă.

-m1-

T.R.DAWSON

"Falkirk Herald"
1914

-m2-

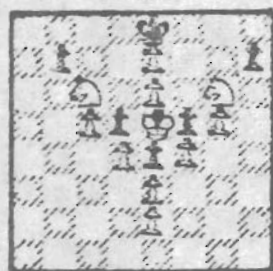
C. SCHMIDT

Leipziger Zeitung
1852 (versiune)

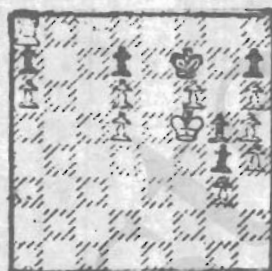
-m3-

W.ISSLER

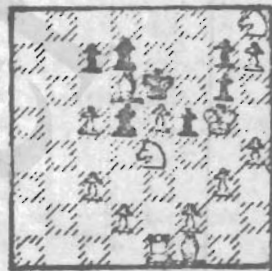
"Die Schwalbe",
1962

2½ (11+6)

4½ (10+6)

2½ (14+7)

B/ Pc7→e7

Diagr. m4 conține aspecte variate care ne cer o analiză mai profundă. În a/ avem soluția l.c:d6!.

Mutarea l.c:b6 e.p. nu este justificată întrucât ultima mutare neagră a putut fi și ...Rc8-c7, după ce alb a jucat c7:d8T+. În b/ încercarea l.c:d6+ este respinsă prin l...R:d6! Soluția este l.c:b6 e.p., căci ultima mutare neagră a fost în mod necesar b7-b5. Mutarea albă c:d8T+ este imposibilă căci sînt pe tablă 7 pionii albi, iar al 8-lea era necesar pentru obținerea Ne8; nu mai putea exista deci pentru transformarea în T și al nouălea pion! În c/ nu se poate ca anterioara mutare neagră să fi fost b7-b5 căci astfel Nc8 nu a putut ieși și Ne4 este deci din transformare pe b1 sau d1 (de la f1 și h1 n-ar mai fi putut pleca). Această transformare mai cere o priză de figură albă pe lîngă cele două ale pionilor negri, deci 3. Ținînd cont că Nf1 nu a fost disponibil, că pentru Ne8 este ne-

cesar pionul h2, că ceilalți 7 pioni albi sînt pe tablă, rezultă că alb n-a putut da decît 2 piese D și C pentru cele 3 prize necesare. Balanța nu se poate face și ca atare nu există o ultimă mutare neagră! Totul duce la desnodămîntul că nu există o ultimă mutare la negru și deci el este la mutare - și astfel satisface enunțul prin 1...C:c6.

-m4-

J.-M. TRILLON
Diagramme, 1976

-m5-

W. KEYM
Schach Echo, 1967

-m6-

J. KNÖPPEL
Springaren, 1964

1. (12+6)

1. (15+5)

3. (10+14)

Pr. e4 are doi gemeni: B/+ P alb laf4; C/ b+Pb4 negru. La pr. m5 - Cine mută?

Diagr. m5 are soluția: 1...d:e3 e.p. 2.f:e3 și cursa: 1.f:g e.p.

Diagr. m6 are soluția 1.g:f6 e.p. 2.Rg7+ etc. Justificarea o solicităm dezlegătorilor, anunțându-i că dovezile corecte vor fi recompensate prin una sau două cărți de șah. (Trimiterile se fac la tov. P.V.).

La acest gen de compoziții să nu uităm că chiar dacă ultima mutare neagră permite o luare e.-p., ea nu este însă și obligatorie.

În continuare, înainte de a căuta să lămurim înțelesul dificil al simbolizării „AP”, tratăm cazul mai simplu (și mai vechi) al simbolizării „pRA”.

De obicei exemplul des folosit este cel din diagrama m7. Aici avem două tentative. Prima: 1.Dg5 Rd/f8 2.Dd5(D:e7)+ și 3., dar 1...0-0-0! A doua: 1.Dd4 Rf8 2.D:h8, dar 1...0-0! Totuși negrul nu are dreptul la ambele rocade, căci ultima sa muta-

re evident că a fost făcută de T sau R, ci cel mult la una din ele, dar la care? La oricare, însă alternativ! Deci, dacă Ta8 a mutat, atunci l.Dg5! împiedicînd rocada rămasă. Dacă Th8 a mutat, atunci l.Dd4! idem. Varianta ...R a mutat, după care atît l.Dg5 cît și l.Dd4 sînt valabile, nu e just să mai figureze căci negrul nu are de ce să joace în defavoarea sa.

-m7-

S.LOYD

"Texas siftings",
1888

-m8-

W.KEYM

"Die Schwalbe",
1971

-m9-

W. FRANGEM

"Problem",
1957

3/4 pRA (2+7)

3/4 pRA (13+8)

5/4 AP (14+10)

În diagrama m8, judecata e analoagă și la ipotezicele mutări negre avem situațiile: după T-a8 - l.Nd6!; după T-h8 - l.Nf6!; după d7-d5 - l.e:d6 - e.p.!; după f7-f5 - l.g:f6 e.p.!; după O...r-e8 - l.Nd/f6, în toate cazurile cu 3/4.

Deci în „pRA” soluțiile sînt distincte în funcție de ultima mutare neagră.

Pentru razezul „AP” exemplul prototip indicat se află în diagrama m9. Poziția este destul de neobișnuită și întîi e bine să stabilim soluția. Încercările tari: 1.C:c7+ T7:c7 2.T:b4 Tb7 3.Da8 T6-c7! sau 2.N:c7(Da8) b:a4 3.Da8(N:c7) T:c7! ca și altele, nu dau nimic. Reușim totuși cu l.a:b6 ep.+ Rb5 2.b:c7+ Tb6 3.D:b6#. Oare e o greșeală? Ultima mutare neagră n-a putut fi b7-b5? Ba da! Atunci care a fost intenția autorului? Evident, l.a:b6 ep.+ Rb5 2.b:c7+ (2.C:c7+? T6:c7 3.b:c7+ Rc6 4.O-O-O T:c7) Tb6 3.O-O-O! T:b8 4.c:b8D+ și 5./#. Curios. Înseamnă că la poziția din diagramă se poate ajun-

ge numai în cazul cînd alb mai are drept la rocadă și negrul joacă în ultima sa mutare numai b7-b5, adică pe o cale unică. După cît se vede pe lîngă ciudățeniile de pe tablă poziția ne mai rezervă și alte surprize. Înainte de a trece la construcția ei să mai analizăm dacă negrul nu ar fi putut avea o altă ultimă mutare în afară de b7-b5. Ținem cont că:

- alb are trei figuri din transformare și că aceste figuri nu pot proveni decît din pionii f, g, h care au luat pionii g și h negri, de ex. sub forma: g6:h7, h7-h8N, h2-h8N, f6:g7 și g7-g8T, deci alb mai are disponibile pentru prizele negre Nf1 și Pe2;

- alb a luat 4 figuri negre prin d2:c3:b4:a5 și a2:N b3;

- negrul a luat Nf1 prin a6:b5 și ar mai avea o priză la dispoziție dacă Pe2 s-ar putea transforma prin e6:d7, dar acest lucru necesită o piesă neagră disponibilă. Intrucît aceasta nu există, cade supoziția și Pe2 a fost luat pe parcurs;

- intrarea pieselor albe pe aripa D negre se poate face numai înainte de d7-d6, iar pe aripa R alb, după b4:a5 și înainte de b5-b4.

Și acum să zicem că avem la negru poziția :

- Pc5→b6 pentru ca ultima sa mutare să fie b6:c5.

Fals, deoarece ce lipsesc piesele albe de luat;

- Tc6→b6 sau Nc7→b6 sau Pb5→b6 pentru ca ultima sa mutare să fie Tb6-c6 sau Nb6-c7 sau b6-b5. Posibil dar atunci precedentă mutare a albului n-a putut fi făcută decît de R sau T și deci nu mai poate roca, lucru ce îi este necesar pentru 5/4.

Din cele de mai sus se conturează cîteva concluzii înlănțuite astfel: Pentru ca o soluție să fie posibilă, trebuie ca ultima mutare neagră să fie numai: b7-b5. Această situație nu e posibilă decît dacă alb are drept la rocadă.. Alb dovedește că are acest drept efectuînd rocada, căci nu există un alt element cert care să arate această posibilitate. Faptul că rochează arată că ultima mutare neagră a fost b7-b5. Fiindcă ultima mutare neagră a fost numai dublul pas al pionului "b", alb poate satisface enunțul.

Dar cînd trebuie să rocheze albul? Desigur după

luarea e.p., adică pe parcursul soluției în momentul când și e necesar. Dacă nu rochează în soluție, sau soluția nu-i cere rocada, înseamnă că nu are dreptul să ia e.p. sau cu alte cuvinte, dacă R sau T alb au mutat, ultima mutare neagră poate fi alta decât b7-b5 și alb nu poate satisface enunțul. Ca atare, apare clar condiția că rocada albă legalizează priza e.p. după ce ea a fost făcută (posterior efectuării ei) și aceasta nu este o situație întimplător posibilă ci singura situație posibilă și necesară, care satisface enunțul. Dovedim afirmația anterioară prin construirea poziției respective. Plecăm de la poziția-geneză ușor de obținut:

Rel, Dd3, Tal, e4, Nc1, b5, Ce3, h5, Pa2, b2, c2, d2, f5, g6, h6(15) - Ra7, Da5, Ta8, h8, Nc8, f8, Cb4, d5, Pa6, b7, c5, d7, e7, f7, g7 h7=16 și ținând seama de momentele stabilite anterior, continuăm: 1.g:h7 Tg8 2.h8N g6 3.Ne5 Cc3 4.Ng3 m 5.h7 m 6.h8N m 7.N8e5 m 8.f:g6 Th8 9.g7 a:b5 10.g8T Rb6 11.T8g4 Ta6 12.d:c3 Ra7 13.c:b4 Tc6 14.Nb8+ Ra6 15.Na7 Ng7 16.Dd6 m 17.Db8 m 18.Da8 m 19.N3b8 Ne5 20.b:a5 Nc7 21.Ta4 d6 22.Nd2 Ne6 23.Nb4 Nb3 24.a:b3 Td8 25.T4a2 Td7 26.Na3 N b6 27.Ta4 b4 28.Nc7 Rb5 29.Nd8 Nc7 30.Db8 Nb6 31.C d5 Nc7 32.Cb6 Ra6 33.Ca8 Tb6 34.Cf4 Tc6 35.Cd5 Rb5 36.C5b6 Ra6 37.Cc8 și aici: - sau 37...b7-b5, realizând poziția diagramei, cu dreptul de e.p. și rocadă, implicit legate între ele, - sau 37...Nb6 38.Rd2 Nc7 39.Re2 b6 40.Rel b5, realizând poziția diagramei fără drept de e.p. și rocadă.

În cazul secund nu există nici 3½, căci, nu există drept la e.p. În cazul prim există drept la e.p. numai legat de rocadă și nu se poate da mat fără exercitarea acestui drept căci se contrazice premiza. Rămâne ca valabilă numai soluția de 5½, cea-laltă fiind i l e g a l ă. Logica e strânsă, dar nu forțată. Primul pas obligă și la ceilalți dacă nu vrem să rămânem în non-sens. Nu e un paradox ci un lanț de implicații mai puțin vizibile dar totuși reale.

Revenind la aspectele mai simple, vedem că soluția există numai prin e.p., iar acesta există numai dacă alb rochează. Dacă alb nu are nevoie în soluție

de rocadă, nu există drept de e.p. și ca atare nici soluție. Dar cum soluție există, celelalte vin de la sine! Deci după 1.a:b6 e.p.+ Rb6 2.b:c7+ Tb6, alb nu poate juca 3.D:b6 deoarece în felul acesta nu poate dovedi că n-a executat o mutare neregulamentară, adică 1.a:b6 e.p., ci trebuie să joace altceva; chiar dacă reușește 4/ sau 5/ fără rocadă, tot nu dovedește că n-a jucat 1.a:b6 e.p.+ ilegal. Poziția arată și din fericiire și soluția că numai rocada satisface atât legalizarea prizei e.p., cât și enunțul. De altfel în această poziție, orice soluție care ar începe cu 1.a:b6 e.p.+ și nu ar necesita în satisfacerea ei rocada înseamnă că ne-ar cere o ilegalitate.

În această compoziție angrenajul dintre enunț, priză e.p. și rocadă funcționează numai simultan și nu succesiv, ceea ce trebuie să recunoaștem că e o dovadă de mare abilitate tehnică.

S-ar putea ca toate cele de mai sus să pară complicații de dragul complicațiilor, dar să nu oitem că fiecare problemă de șah se încadrează în această sentință.

(v a u r m a)

=====

S C H I M B U R I de LITERATURA ȘAHISTĂ

V. COTOMAN, calea Bascov bloc 5, ap.17, Pitești-0300, dorește: Kasparian, vol.I - Dominația; F.Bondarenko: studii de final cu pioni; Albumul FIDE din 1914-1944 (vol.I, II și III) și 1965-1967; oferă în schimb: Kasparian:555 studii-miniaturi; Bondarenko: Galeria compozitorilor de studii; Nestorescu & Dobrescu: Compoziția șahistă în România (o fascicolă lipsă).

Imre EHRENWERTH, str. Gheorghieni 171, ap.7, Cluj-Napoca-3400, dorește contra-cost: Revista de Șah, Teoria modernă a deschiderilor vol.1+2, Tactica jocului de șah, Lișițin: Finalurile în partida de șah; 300 partide alese ale lui Alehin; 120 partide alese ale lui Cigorin; cărți de teoria deschiderilor, reviste străine.

Lazăr Ivan, calea Aurel Vlaicu, bloc 24-A, sc.B, ap. 45, Arad-2900, dorește contra-cost: Tactica jo-

cului de şah; Să învățăm metodic şahul; cărți (culegeri) de probleme.

Marcel TANCĂU, str. Nufărului 52, bl. 6, ap. 14, Bacău-5500, dorește Revista de Şah, diferite numere din 1961 - 1966.

V. Petrovici - adresa pe pag.1-a, dorește: Compoziția şahistă în România, Idei noi în şahul artist. de P.Farago; Teoria modernă a deschiderilor în şah, vol.II; Finaluri de Averbach, vol II (turnuri), oferind diferite cărți de studii, probleme și manuale în limba rusă, Olimpiadele în alb și negru, Cartea şahistului începător de Levenfiş, Curiozități din lumea şahului.

Grigore MITICA, str. A. Sahia 90, Oltenița-8350, vinde: L.Portisch & S.Bolozs: 600 finaluri; Meciul Smislov-Botvinnik; A.Alechin: Nottingham 1936 (limba rusă) și revistele: Magyar Sakkelet, Československy Sach, Šachs(Riga), Szachy(Polonia).

V E Ș T I B U N E

Comisia Județeană de Şah din Iași a început să acorde şahului artistic, spre marea noastră satisfacție, o atenție deosebită. Ca atare, în ziarul „Flacăra Iașului” apare rubrica de şah, sub îngrijirea D. Rădulescu - președintele comisiei, cu concursul problemiştilor N.Lența și I.Murărașu. Recent a fost deschis un concurs de dezlegarea problemelor, menit să popularizeze şahul artistic în rîndurile cititorilor acestui ziar. Sîntem informați că la acest concurs a luat parte un număr impresionant de dezlegători-500! din mai multe județe, ceea ce denotă că frumoasa inițiativă va da roade de invidiat. Succes deplin !!

O altă veste îmbucurătoare primim din or.Gh.Gheorghiu-Dej, unde grație entuziastului Gh.Gorun a luat ființă un cerc de şah pentru tinerii iubitori ai şahului artistic, purtînd numele mult regretatului compozitor clujan PAUL FARAGO. Sperăm că activitatea desfășurată de inițiatorul și președintele cercului va îndruma pe membrii săi spre cultivarea studiului artistic, al cărui maestru neîntrecut a fost p. Farago.